

MØTEPROTOKOLL

Fra møte:	1/23 Klagenemnda for sentral godkjenning av foretak for ansvarsrett
Dato/tid:	14.02.2023 kl. 09.30 – 15.00
Sted:	Gardermoen
Deltakere:	Silje Alund Lødemel, Per Christian Nordal, Lene Vedal Moore, Tor-Christian Møglebust, Olav Haugerud, Tuan Phan, Endre Straume Mårstig, Rune Alnes Dyb, Joakim Damian Gebhardt, Hege Espe, Cecilie Kaastrup Torbjørnsen, Torkild Fosslund Lenes, Kathrine Julin Pettersen og Venke Moe Observatør: Anette Sjøby Bakker Fra DiBK: Steinar Andersen og Arnfinn Brenna Martinsen
Sekretariatet:	Silje Skogstad Nørstebøen
Møteleder:	Silje Alund Lødemel
Referent:	Silje Skogstad Nørstebøen
Referat også til:	Klagenemndas medlemmer og varamedlemmer Kommunal- og distriktsdepartementet

Sak 1/23 Protokoll fra klagenemndas møte 16.12.2023.

Protokollen ble godkjent uten merknader.

Sak 2/23 Klage på vedtak om sentral godkjenning fra E-Bygg AS (klagesaksnr. 22/7077).

Klagenemnda viser til oversendelse av saken fra direktoratet. Klagenemnda kan prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter, jf. fvl. § 34.

Vedtak:

Klagen tas ikke til følge.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. byggesaksforskriften § 13-10.

Klagenemnda er i det alt vesentlige og i resultatet enig med direktoratet. Det hitsettes fra direktoratets redegjørelse, vurdering og vedtak:

«Klagen gjelder

Klagen gjelder avslag på søknad om sentral godkjenning for følgende godkjenningsområder:

- Ansvarlig søker i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av konstruksjonssikkerhet i tiltaksklasse 1
- Utførelse av plasstøpte betongkonstruksjoner i tiltaksklasse i 1
- Utførelse av tømrerarbeid og montering av trekonstruksjoner i tiltaksklasse 1
- Utførelse av murarbeid i tiltaksklasse 1
- Utførelse av montering av bærende metall- eller betongkonstruksjoner i tiltaksklasse 1
- Utførelse av taktekkingsarbeid i tiltaksklasse 1

Direktoratet for byggkvalitet mottok 17.05.2022 søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett.

I vedtak datert 03.10.2022 avslo direktoratet søknaden. Følgende godkjenningsområder ble ikke innvilget:

- Ansvarlig søker i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av konstruksjonssikkerhet i tiltaksklasse 1
- Utførelse av plasstøpte betongkonstruksjoner i tiltaksklasse i 2
- Utførelse av tømrerarbeid og montering av trekonstruksjoner i tiltaksklasse 1
- Utførelse av murarbeid i tiltaksklasse 1
- Utførelse av montering av bærende metall- eller betongkonstruksjoner i tiltaksklasse 1
- Utførelse av taktekkingsarbeid i tiltaksklasse 1

Avslaget ble begrunnet med at foretaket ikke hadde vist at vilkårene for innvilgelse av sentral godkjenning var oppfylt, jf. byggesaksforskriften (SAK10) § 13-2 med tilhørende veiledning, da foretaket ikke hadde dokumentert at de gjennomfører kvalitetssikring av egen utførelse.

I klage innsendt 24.10.2022 ble vedtaket av 03.10.2022 påklaget av foretaket. Klagen er rettidig, jf. forvaltningsloven § 29.

Bakgrunn

Innvilgelse av sentral godkjenning, sak 18/1715

E-Bbygg AS fikk sentral godkjenning første gang i vedtak av 18.04.2018. Her fikk foretaket innvilget sentral godkjenning for følgende godkjenningsområder:

- Ansvarlig søker i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av konstruksjonssikkerhet i tiltaksklasse 1
- Utførelse av plasstøpte betongkonstruksjoner i tiltaksklasse i 1
- Utførelse av tømrerarbeid og montering av trekonstruksjoner i tiltaksklasse 1

- Utførelse av montering av bærende metall- eller betongkonstruksjoner i tiltaksklasse 1
- Utførelse av taktekkingsarbeid i tiltaksklasse 1

Fornyelse av sentral godkjenning, sak 21/959

E-Bygg AS fikk i vedtak av 17.02.2021 innvilget fornyelse av sin sentrale godkjenning for samtlige av de påklagede godkjenningsområdene.

Varsel og vedtak om tilbaketrekking av sentral godkjenning, sak 21/3653

Foretak som søker sentral godkjenning for ansvarsrett skal ha kvalitetssikringsrutiner innenfor eget godkjenningsområde som sikrer etterlevelse av krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven, jf. SAK10 § 10-1 andre ledd. Ved søknad om sentral godkjenning erklærer foretaket at det har slike rutiner. Direktoratet for byggkvalitet fører tilsyn med sentralt godkjente foretak og kan i den forbindelse kreve fremlagt dokumentasjon på at kravet til kvalitetssikringsrutiner er oppfylt, jf. SAK10 § 13-1 andre ledd og tilhørende veiledning. Dokumentasjonen kan også kreves fremlagt av Klagenemnda for sentral godkjenning.

Direktoratet førte tilsyn med foretakets kvalitetssikringsrutiner og deres ivaretagelse av rollen som ansvarlig utførende i dokumenttilsyn med oppstart 07.05.2021 ref. sak 21/2653. I tilsynet ble det avdekket følgende funn, klassifisert som avvik fra krav i plan- og bygningsloven (pbl.):

- Manglende dokumentasjon på kvalitetssikring av egen utførelse, jf. SAK10 § 10-1 andre ledd bokstav a og b, jf. SAK10 § 12-4 bokstav a med tilhørende veiledning.
- Manglende rutine for vurdering og styring av innleide foretak som jobber på E-Bygg AS sin ansvarsrett, jf. SAK10 § 10-1 andre ledd bokstav c, jf. SAK10 § 12-4 bokstav i og SAK10 § 12-6 tredje ledd med tilhørende veiledning.

Sentral godkjenning skal trekkes tilbake når foretaket ikke lenger oppfyller kravene til kvalifikasjoner for sentral godkjenning. Ett av kravene gjelder kvalitetssikringsrutiner, både skriftlige rutiner og bruk av rutinene. Direktoratet vurderte at sanksjonen i form av tilbaketrekking av godkjenningen stod i et rimelig forhold til de avvik som ble avdekket i tilsynet, jf. pbl. § 32-10 første ledd. Foretakets sentrale godkjenning ble dermed trukket tilbake i vedtak av 01.09.2021 med bakgrunn i avvikene nevnt ovenfor.

Ny søknad og avslag om sentral godkjenning, sak 22/3901

Foretaket sendte 17.05.2022 inn ny søknad om sentral godkjenning. Søknaden ble avslått i vedtak av 03.10.2022. Begrunnelsen for avslaget var at foretaket fortsatt ikke hadde dokumentert at de gjennomfører kvalitetssikring av egen utførelse. Videre ble det påpekt at fravær av kvalitetssikring eller svikt i kvalitetssikringen viste at vilkårene for innvilgelse av sentral godkjenning ikke var oppfylt, jf. SAK10 § 13-2 med tilhørende veiledning.

Klage på vedtak om avslag om sentral godkjenning, sak 22/7077

Foretaket påklaget vedtaket i sak 22/3901 i brev datert 24.10.2022. Klagesaken er gjenstand for behandling i det følgende.

Foretakets anførsler

Foretaket skriver i klagen at de viser til tidligere innsendt søknad og manglende informasjon. Videre informeres det om at foretaket har tatt ekstra kurs for oppfølging av HMS-rutiner i etterkant av deres sentrale godkjenning ble tilbaketrasket. Foretaket informerer også om at daglig leder og styreleder har ansvar for oppfølging og oppdatering av HMS-rutiner, og at foretaket har oppdatert rutinene sine, og at de gjennom møter sørger for at HMS-rutinene er forståelige og at de er daglig i bruk av de ansatte. Videre skriver foretaket at alle ansatte bruker digital oppfølging av byggesak, og at de har tilgjengelige sjekklister og rutiner digitalt på arbeidsplassen.

Foretaket viser også til tidligere avvik og skriver at de ved intern kontroll har avdekket at deres styringssystem ikke var komplett og at rutinene ikke hadde blitt fulgt opp tilstrekkelig. Avslutningsvis skriver foretaket at styreleder og daglig leder per i dag har ferdigstilt HMS sikkerhetskurs og har ansvar for oppfølging av HMS og KS. Foretaket har også vedlagt detaljrapporter fra tre ulike tiltak.

Det henvises for øvrig til klagen.

Generelle opplysninger om foretaket

E-Bygg As har ifølge Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret seks inntektsmottakere og ligger i Bjørkelangen i Aurskog-Høland kommune i Viken fylke. Egidijus Antanas Vitkunas er daglig leder. For Vitkunas er det dokumentert utdanning fra Estland tilsvarende bachelorgrad i byggeteknikk fra 1992.

Foretaket har sin virksomhet innen snekkerarbeider og områder som naturlig står i forbindelse med dette. Foretaket er i Enhetsregisteret registrert med næringskoden 43.320 Snekkerarbeid.

Saksgang

Sak 21/3653

07.05.2021 Oppstart av dokumenttilsyn

20.05.2021 Anmodning om utsatt svarfrist

14.06.2021 Foretaket besvarte henvendelsen om dokumenttilsyn

09.07.2021 Varsel om tilbaketrekk

26.08.2021 Kommentar til varselet og ytterlige dokumentasjon fra foretaket

27.08.2021 Ytterligere dokumentasjon fra foretaket

01.09.2021 Vedtak om tilbaketrekking

21.09.2021 Kommentar fra foretaket etter tilbaketrekk

Sak 22/3901

17.05.2022 Søknad

18.08.2022 Foreløpig svarbrev

19.09.2022 Tilsvaer fra foretaket og anmodning om utsatt frist

19.09.2022 Svarbrev med bekreftelse på utsettelse av frist

29.09.2022 Tilsvaer og ytterligere dokumentasjon fra foretaket

06.10.2022 Vedtak om sentral godkjenning (Avslag)

Sak 22/7077

24.10.2022 Klage på avslag arkivert hos direktoratet

Vurdering

Direktoratet har vurdert klagen og funnet at den ikke kan føre frem hva gjelder sentral godkjenning for de påklagede godkjenningsområdene.

Generelt om kravet til kvalitetssikringsrutiner

Foretak som søker sentral godkjenning for ansvarsrett skal ha kvalitetssikringsrutiner innenfor eget godkjenningsområde som sikrer etterlevelse av krav gitt i eller med hjemmel i pbl., jf. SAK10 § 10-1 andre ledd.

En kvalitetssikringsrutine er en prosedyre som beskriver hvordan foretaket vil sikre ivaretagelse av ansvar, plikter, oppgaver og etterlevelse av regelverk. Rutinen skal beskrive formål, hva som skal gjøres eller oppnås ved å følge rutinen, hvem som utfører eller har ansvar for gjennomføring av rutinen, når rutinen skal gjennomføres og hvilke underliggende dokumenter (som maler, sjekklister etc.) som er knyttet til rutinen. Kvalitetssikringsrutinene skal være skriftlig nedfelt, gjenspeile foretakets praksis og ikke være mer omfattende enn nødvendig, jf. SAK10 § 10-1 og innledningen til veiledningen.

Ved søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett skal foretaket skriftlig og på en oversiktlig måte dokumentere at det oppfyller krav til kvalitetssikringsrutiner som angitt i SAK10 § 10-1 andre ledd. Dokumentasjonen kan kreves fremlagt i en nærmere angitt form som viser hvordan kravene er ivaretatt, jf. SAK10 § 5-1 tredje ledd, jf. SAK10 § 10-2 andre ledd. Gjennom elektronisk innsending av søknad om sentral godkjenning vil foretaket måtte erklære at det har kvalitetssikringsrutiner som ivaretar krav i plan- og bygningslovgivningen og er tilpasset foretaket og de godkjenningsområdene det søker sentral godkjenning for.

Direktoratet for byggkvalitet fører tilsyn med sentralt godkjente foretak og kan i den forbindelse kreve fremlagt dokumentasjon på at kravet til kvalitetssikringsrutiner er oppfylt, jf. SAK10 § 13-1 andre ledd og tilhørende veiledning. Dokumentasjonen kan også kreves fremlagt av Klagenemnda for sentral godkjenning. Tilsyn med foretakene er basert på tilfeldig utvelgelse eller etter innrapporteringer blant annet fra kommuner. En eventuell advarsel ved

et tilsyn vil bli tatt med i vurderingen av foretakets søknad om fornyelse av sentral godkjenning.

Det er ikke tilstrekkelig å vise til at foretaket har rutiner som nevnt ovenfor, da det også må dokumenteres at rutinene er i aktiv bruk, jf. SAK10 § 10-1 andre ledd og tilhørende veiledning. Kravet om at rutinene faktisk er i bruk følger også av lovens forarbeider hvor det fremgår at «Krav til rutiner innebærer i tillegg til at foretakene skal ha kvalitetssystem som ivaretar kravene også at de skal vise at systemene er i bruk.», jf. Ot.prp.nr.45 (2007-2008) s. 328.

Foretakets rutiner skal være tilpasset de godkjenningssområdene foretaket har eller søker sentral godkjenning for, jf. SAK10 § 10-2 andre ledd og tilhørende veiledning. Omfanget av rutinene kan differensieres etter foretakets størrelse, fagområder og de tiltaksklasser foretaket arbeider innenfor, jf. SAK10 § 10-1 andre ledd og tilhørende veiledning. Kravene til kvalitetssikringsrutiner er kumulative. Det vil si at samtlige rutiner må være på plass for at kravet til kvalitetssikringsrutiner skal være oppfylt.

Krav til kvalitetssikring av eget arbeid (SAK10 § 10-1 andre ledd bokstav a og b med tilhørende veiledning)

Krav i henhold til SAK10

Foretaket skal i henhold til SAK10 § 10-1 andre ledd bokstav a, og med tilhørende veiledning, ha rutiner for å identifisere, ivareta, herunder verifisere og dokumenter oppfyllelse av relevante krav gitt i eller med hjemmel i pbl. som gjelder foretakets godkjenningssområde, jf. SAK10 § 1-2 bokstav c, for å sikre at alle relevante krav og vilkår oppfylles i tiltaket. Videre skal foretaket også ha rutiner for å ivareta de plikter og oppgaver som følger av foretakets ansvar og funksjon, jf. SAK10 kap. 12.

Det forutsettes at foretaket med sentral godkjenning gjennomfører kvalitetssikring av eget arbeid i henhold til egne rutiner. Kvalitetssikringsrutinen skal beskrive hvordan kvalitetssikring av eget arbeid gjennomføres og hvordan kvalitetssikring dokumenteres. Det skal kunne legges frem dokumentasjon på at kvalitetssikring er gjennomført som beskrevet i foretakets rutiner.

Ansvarlig utførende skal blant annet sørge for at utførelsen er kvalitetssikret og i samsvar med produksjonsunderlaget, det vil si tillatelse, arbeidstegninger og andre detaljer som ligger til grunn for utførelsen. De skal også sørge for at eventuelle vilkår som følger av tillatelse eller særskilte krav til utførelsen gitt i eller med hjemmel i plan - og bygningsloven er oppfylt, jf. SAK10 § 10-1 andre ledd bokstav a og b, jf. § 12-4 bokstav a med tilhørende veiledning.

Foretakets dokumentasjon på utført kvalitetssikring av utførelse

Direktoratet har i klagesaksomgangen sett nærmere på den innsendte dokumentasjonen på gjennomført kvalitetssikring, herunder sjekklister, helt tilbake til dokumentasjon sendt inn i forbindelse med direktoratets dokumenttilsyn i 2021.

Dokumentasjon innsendt i forbindelse med dokumenttilsynet, sak 21/3653

Ved oppstart av dokumenttilsynet av 07.05.2021 ble foretaket blant annet bedt om å sende inn kopi av foretakets skriftlige rutiner som beskriver hvordan de kvalitetssikrer egen utførelse. Videre ble det informert om at rutinen skal beskrive hvordan foretaket sikrer at utførelsen er i samsvar med produksjonsunderlaget, for eksempel tegninger og beskrivelser, i tillegg til at den skal sikre at eventuelle vilkår gitt i tillatelser eller at særskilte krav til utførelsen er oppfylt.

Foretaket ble videre bedt om å sende inn dokumentasjon på utført kvalitetssikring av utførelsen, for eksempel kopi av utfylte sjekklister eller tilsvarende. Direktoratet ønsket eksempler fra to ulike tiltak, identifisert med type tiltak, kommunenavn og gårds- og bruksnummer.

Foretaket sendte inn dokument «KS Håndbok» som inneholder blant annet rutine for kvalitetssikring av utførelse. Videre ble det sendt inn detaljrapporter med diverse sjekklister fra to ulike tiltak, Vestengsvingen 10 og Kurlandsveien 44. Felles for samtlige sjekklister er at det ikke er ført inn i sjekklisene hva som har vært produksjonsunderlaget for arbeidene og som tiltaket er kvalitetssikret etter. I foretakets egne rutine for kvalitetssikring av utførelse står det blant annet at rutinens hensikt er å sikre at tilstrekkelig produksjonsunderlag er mottatt, sikre at utført arbeid stemmer overens med produksjonsunderlaget, og å sikre at gjennomført kvalitetssikring blir dokumentert og er sporbar. Produksjonsunderlaget er også et gjennomgående tema for resten av foretakets rutine for kvalitetssikring av utførelse. Før oppstart skal det blant annet vurderes om tilstrekkelig produksjonsunderlag foreligger og det skal sørges for at sjekklister henviser til riktig produksjonsunderlag. Videre følger det av rutinen at det ved gjennomføring av utførelsen skal sørges for at rett produksjonsunderlag foreligger og at dette følges. Produksjonsunderlag, herunder tegninger, monteringsanvisninger, beskrivelser og pre-aksepterte løsninger er også ført opp som et eget punkt i rutinen som dokumentasjon på at rutinen er fulgt.

De dokumenterte sjekklisene mangler sporbarhet til tegninger og beskrivelser, og det er derfor ikke bekreftet eller dokumentert at arbeidet er riktig utført i henhold til det spesifikke produksjonsunderlaget som var gjeldende når arbeidet ble utført. Foretaket har heller ikke dokumentert at de følger egen rutine.

Når det gjelder detaljrapporten fra tiltaket Kurlandsveien 44 fremgår det av sjekklisene at samtlige bilder tatt under utførelse er datert september, november og desember 2020. Videre opererer foretaket kun med to datoer gjennom hele detaljrapporten, herunder 06.10.2020 og deretter 14.06.2021. Denne dateringen indikerer at noen av sjekkpunktene er fylt ut i etterkant av faktisk utførelse, opp til ca. et halvt år etter at deler av arbeidet ble gjennomført. Direktoratet bemerker også at 14.06.2021 er samme dato som direktoratet mottar etterspurt dokumentasjon fra foretaket. Dette indikerer at det ikke er gjennomført en reell kvalitetssikring, kun en utfylling av sjekklister for tilsynets skyld. Det samme gjelder for

detaljrapporten fra tiltaket Vestengsvingen 10. De innsendte sjekklisterne er også her kun påført to datoer, herunder 10.06.2021 og 14.06.2021. Sistnevnte dato er som nevnt samme dag som foretaket sendte inn etterspurte dokumenter til direktoratet.

Dokumentasjon innsendt etter varsel om tilbaketrekk, sak 21/3653

Etter foretaket mottok varsel om tilbaketrekk av sentral godkjenning av 09.07.2021 sendte foretaket 27.08.2021 tilsvarende svar til varselet. Foretaket vedla her blant annet dokumentasjon i form av diverse sjekklister fra tiltaket Svaleveien 4B.

Også i disse sjekklisterne er det manglende sporbarhet i form av at det ikke er henvisning til hva som har vært produksjonsunderlaget for arbeidene og hva tiltaket er kvalitetssikret etter.

Videre er det i sjekklisterne vist til følgende datoer for kvalitetssikring:

- Sjekkliste råbygg, kontroll av mottatte materialer og kontroll av plate, datert 08.08.2021.
- Sjekkliste plate på mark, datert 18.08.2021.
- Sjekkliste leca mur/konstruksjon, datert 18.08.2021.
- Sjekkliste tømmer/snekker murer arbeid/ytter vegger, to punkter kvalitetssikret og datert 26.08.2021.

Heller ikke disse sjekklisterne viser at det er foretatt en reell kvalitetssikring. Sjekkliste råbygg, datert 08.08.2021, har kun tre daterte punkter som bekrefter at plate, som råbygget senere skal bygges på, er kontrollert med tanke på målsetting. Den sier ikke noe om kvalitetssikring av utførelsen av denne platen, eller det råbygget som etter hvert skal bygges over.

Sjekkliste plate på mark, datert 18.08.2021 inneholder tre kontroller på utførelse. Den ene er kontroll av tegninger uten at det er beskrevet hvilke tegninger som gjelder. Den andre kontrollen som her omtales, er sluttkontroll av plate på mark, som kun bekrefter de fysiske målene. Den tredje kontrollen har tittelen, Plate på mark / Bildedokumentasjon. Her vises det kun 8 bilder av en lecamur som ikke er omtalt ellers i sjekklisterne.

Sjekkliste Leca mur/konstruksjon, datert 18.08.2021, har innholdstekstene

- Leca mur/konstruksjon / Før oppstart
- Leca mur/konstruksjon / Oppmåling
- Leca mur/konstruksjon / Personlig materiell sikkerhet
- Leca mur/konstruksjon / Konstruksjonssikkerhet
- Leca mur/konstruksjon / Bildedokumentasjon

I denne sjekklisterne er det kun tre relevante sjekklisterpunkter, under temaet Leca mur/konstruksjon / Konstruksjonssikkerhet. Disse sjekklisterpunktene omhandler armeringen i lecamur. Dette er heller ikke tilstrekkelig for å kunne anses som en kvalitetssikring av denne muren.

Sjekkliste tømrer/snekker murer arbeid/ytter vegger har kun to punkter som er datert som kvalitetssikret, stendere og gips, med dato 26.08.2021. Dette er for lite til å kunne anses som en kvalitetssikring av yttervegger.

Felles for alle sjekklister er også at disse mangler sporbarhet til de tegninger og beskrivelser som gjelder for utførelsen og kvalitetssikringen. Samlet kan dette ikke å anses som tilstrekkelig dokumentasjon på kvalitetssikring av egen utførelse.

Dokumentasjon innsendt i søknad om sentral godkjenning, sak 22/3901

I forbindelse med behandling av foretakets søknad om sentral godkjenning ble foretaket i brev datert 18.08.2022 bedt om å dokumentere at de har hatt en gjennomgang av sine kvalitetssikringsrutiner med nødvendig opplæring og bruk av rutiner. I tillegg ble de bedt om å dokumentere at det var iverksatt nødvendige tiltak for å hindre gjentakelse av de avvik som gjorde at foretaket mistet godkjenningen. Videre ble foretaket bedt om å synliggjøre aktiv bruk av rutinene.

Direktoratet ba på bakgrunn av det ovennevnte om følgende dokumentasjon:

- En redegjørelse for at foretaket har tatt en gjennomgang av foretakets kvalitetssikringsrutiner med nødvendig opplæring og bruk av rutiner.
- Dokumentasjon på kvalitetssikring av utførelse utført i tiltak etter tilsynet i 2021, som viser at foretaket har fått på plass en praksis hvor egen utførelse kvalitetssikres i henhold til egne rutiner, og at kvalitetssikringen har tilstrekkelig sporbarhet til tiltaket, hvem som har kvalitetssikret, når kvalitetssikringen er gjennomført og at kvalitetssikringen dokumenterer sporbarhet til utførelsesgrunnlaget.

Foretaket besvarte henvendelsen 29.09.2022 og supplerte søknaden med følgende vedlegg:

- Organisasjonskart
- Kursbevis
- Bedriftsopplysninger
- For ansatte - Gjennomgangserklæring
- HMS Rutiner
- HMS Mål
- HMS Erklæring

Det var ikke vedlagt etterspurt dokumentasjon på gjennomført kvalitetssikring av utførelse.

Dokumentasjon innsendt i forbindelse med klage på vedtak om sentral godkjenning, sak 22/7077

I klagesaksomgangen har foretaket vedlagt dokumentasjon på utført kvalitetssikring i form av diverse sjekklister fra tre ulike tiltak, Fageråsen 1069, Fageråsen 805 og Myrsetervegen 96.

Felles for disse sjekklisterne er at det ikke er ført inn hva som har vært produksjonsunderlaget for arbeidene og som tiltaket er kvalitetssikret etter. I flere av sjekklisterne er det egne sjekkpunkter der det bekreftes at tegninger er utarbeidet og at disse er på byggeplass, men det er fortsatt ikke i noen av sjekklisterne vist til et konkret produksjonsunderlag. De dokumenterte sjekklisterne mangler derfor sporbarhet, og det er ikke dokumentert at arbeidet er riktig utført i henhold til det spesifikke produksjonsunderlaget som var gjeldende når arbeidet ble utført. Foretaket har heller ikke denne gangen dokumentert at de følger egen rutine.

Når det gjelder sjekklisterne fra tiltaket Fageråsen 805 er det heller ikke her samsvar mellom de oppførte datoene. Sjekkliste plate kontroll viser at det er foretatt kvalitetssikring av denne 25.05.2022, mens sjekkliste bæring viser at det er foretatt kvalitetssikring i perioden 10.05.2022 – 17.05.2022. Det fremstår som at bæring, herunder dragere og søyler er kvalitetssikret over en uke før plate på mark er kvalitetssikret. Denne sjekklisten gir dermed heller ikke inntrykk av at det er foretatt en reell løpende kvalitetssikring.

Felles for samtlige av sjekklisterne innsendt i klagesaksomgangen er at sjekklisterne med tilhørende sjekkpunkter er mangelfulle når det gjelder dokumentasjon av reell kvalitetssikring. Kvalitetssikring av utførelse skal sikre at arbeidet er i samsvar med produksjonsunderlaget og gjeldende krav. Flere av sjekklisterne og sjekkpunktene gjelder klargjøring av byggeplass og bekrefter at det foreligger tegninger. Dette er punkter som ikke er av relevans når det gjelder dokumentasjon på kvalitetssikring av utførelse. Som allerede nevnt er det ikke vist til konkrete tegninger eller annet produksjonsunderlag i sjekklisterne. Videre bemerker direktoratet at sjekkpunktene som omhandler utførelse og selve arbeidene er mangelfulle hva gjelder innhold. Det er utfordrende å forstå hva sjekkpunktene faktisk omfatter og at de i tilstrekkelig grad dokumenterer at for eksempel grunnmur, plate på mark, bæring etc. er utført i henhold til underlag og krav, med alle elementer som kreves.

Da sjekklisterne både mangler sporbarhet og det er antydninger til at det ikke er foretatt en reell kvalitetssikring i flere av tiltakene, er det ikke dokumentert ovenfor direktoratet at E-Bygg AS har foretatt tilstrekkelig kvalitetssikring. Det følger av gjennomgangen ovenfor at foretaket verken ved dokumenttilsynet, etterfølgende søknad eller i klagesaksomgangen har vist at de har tatt direktoratets tilbakemeldinger til etterretning. Direktoratet hadde forventet at foretaket i etterkant av varsel og vedtak om tilbaketrekk i 2021, samt tilbakemeldinger etter avslag på søknad om sentral godkjenning i 2022 hadde satt seg nærmere inn i kravene til kvalitetssikringsrutiner og aktiv bruk av disse. Som allerede nevnt har ikke foretaket dokumentert at de følger egen rutine for kvalitetssikring av utførelse. Det er på bakgrunn av dette direktoratets vurdering at fremlagt dokumentasjon på gjennomført kvalitetssikring er mangelfull sett opp imot kravet i SAK10 § 10 - 1 andre ledd bokstav a og b.

Krav til kvalitetssikringsrutiner for å styre andre foretak som foretaket knytter til seg (SAK10 § 10-1 andre ledd bokstav c med tilhørende veiledning)

Krav i henhold til SAK10

Foretaket skal i henhold til SAK10 § 10-1 andre ledd bokstav c med tilhørende veiledning ha kvalitetssikringsrutiner som angir hva foretaket har kompetanse til å utføre med egne ansatte, innenfor godkjeningsområdet, før det må knytte til seg andre foretak, rutiner som sikrer at tilknyttede foretak har nødvendige kvalifikasjoner, samt rutiner som sikrer styring av tilknyttede foretak gjennom hele prosjektperioden.

Dersom det brukes underentreprenører skal disse også vurderes etter kravene i byggesaksforskriften, dette gjelder både krav til kvalifikasjoner og kvalitetssikringsrutiner. Det er det ansvarlige foretaket som plikter å sørge for at det brukes tilstrekkelig kompetanse i det aktuelle tiltaket, og som har ansvar for eventuelle underentreprenører som benyttes.

Foretaket skal også kunne synliggjøre avgrensning av eget arbeid, jf. SAK10 § 10 - 1 andre ledd bokstav c med tilhørende veiledning. Med dette menes det hva foretaket har kompetanse til å utføre med egne ansatte innenfor egne godkjeningsområder.

Foretakets dokumentasjon for vurdering og styring av innleide foretak som jobber på E-Bygg AS sin ansvarsrett

Direktoratet har i klagesaksomgangen sett nærmere på den innsendte dokumentasjonen på gjennomført kvalitetssikring, herunder sjekklister, helt tilbake til dokumentasjon sendt inn i forbindelse med direktoratets dokumenttilsyn i 2021.

Dokumentasjon innsendt i forbindelse med dokumenttilsynet, sak 21/3653

Foretaket ble ved oppstart av tilsynet bedt om å sende inn kopi av foretakets skriftlige rutiner for hvordan det vurderer og styrer underentreprenører som arbeider under deres ansvarsrett, herunder hvordan foretaket sikrer at underentreprenører er kvalifisert for den jobben de skal gjøre og hvordan de skal styres i løpet av prosjektperioden. Foretaket ble også bedt om å sende inn dokumentasjon på vurdering av tilknyttede foretak.

Foretaket sendte inn dokument «KS Håndbok» som blant annet inneholdt rutine for organisering og kompetanse, rutine for styring av foretak under E-Bygg AS sin ansvarsrett samt skjema for kvalitetsvurdering av underentreprenør.

Det fremgår av rutinen for styring av foretak under E-Bygg AS sin ansvarsrett at rutinens hensikt er å sikre at oppgaver under deres ansvarsrett blir gjennomført av kvalifisert fagkompetanse, sikre at oppgaver som gjennomføres av innleide blir kvalitetssikret og dokumentert, samt å sikre styring og oppfølging av innleide foretak. Det fremgår imidlertid ikke tydelig av noen av de fremviste rutinene hvordan kvalifikasjonene av innleide foretak skal vurderes og hvilke krav kvalifikasjonene skal vurderes opp i mot. Det fremgår delvis av innsendt skjema for kvalitetsvurdering av underentreprenører, ved at det er oppgitt som et krav at underentreprenør skal ha en faglig ledelse som tilfredsstillende kravene i SAK10 kapittel

11. Dette er imidlertid ikke en rutine, men et skjema for å dokumentere det rutinen skal beskrive.

Dokumentasjon innsendt etter varsel om tilbaketrekking, sak 21/3653

Etter foretaket mottok varsel om tilbaketrekking av sentral godkjenning av 09.07.2021 sendte foretaket 26.08.2021 tilsvaret til varselet. Foretaket vedla her blant annet dokumentasjon i form av et word-dokument som inneholdt en ny rutine for bruk av underentreprenører, samt en sjekklistemal. Heller ikke denne rutinen beskriver hvordan kvalifikasjonene til eventuelle underentreprenører skal vurderes. Den innsendte sjekklistemalen sier heller ingenting om dette. Det fremgår heller ikke av rutinen når den er opprettet eller revidert, hvem som eier den eller hvem den gjelder for (foretaksnavn/organisasjonsnummer).

Direktoratet vil bemerke at det, som tidligere nevnt, er foretaket som leier inn underentreprenører som plikter å sørge for at det benyttes tilstrekkelig kompetanse. Videre er det foretaket som knytter til seg foretak som har det fulle ansvaret for underentreprenørene som benyttes. Dette innebærer ansvar for både kvalifikasjoner og kvalitetssikringsrutiner. Det er derfor foretaket selv, E-Bygg AS, som i forkant av avtaleinngåelse med underentreprenører skal foreta en vurdering av innleid foretaks kvalifikasjoner, og som har ansvaret for at tilstrekkelige kvalifikasjoner er til stede.

Dokumentasjon innsendt i søknad om sentral godkjenning, sak 22/3901

I forbindelse med behandling av foretakets søknad om sentral godkjenning ble foretaket i brev datert 18.08.2022 bedt om å dokumentere at de har hatt en gjennomgang av sine kvalitetssikringsrutiner med nødvendig opplæring og bruk av rutiner. I tillegg ble de bedt om å dokumentere at det var iverksatt nødvendige tiltak for å hindre gjentakelse av de avvik som gjorde at foretaket mistet godkjenningen. Videre ble foretaket bedt om å synliggjøre aktiv bruk av rutine.

Direktoratet ba på bakgrunn av det ovennevnte om følgende dokumentasjon:

- En redegjørelse for at foretaket har tatt en gjennomgang av foretakets kvalitetssikringsrutiner med nødvendig opplæring og bruk av rutiner.
- Dokumentasjon på kvalitetssikring av utførelse utført i tiltak etter tilsynet i 2021, som viser at foretaket har fått på plass en praksis hvor egen utførelse kvalitetssikres i henhold til egne rutiner, og at kvalitetssikringen har tilstrekkelig sporbarhet til tiltaket, hvem som har kvalitetssikret, når kvalitetssikringen er gjennomført og at kvalitetssikringen dokumenterer sporbarhet til utførelsesgrunnlaget.

Foretaket besvarte henvendelsen 29.09.2022 og supplerte søknaden med følgende vedlegg:

- Organisasjonskart
- Kursbevis
- Bedriftsopplysninger
- For ansatte - Gjennomgangserklæring

- HMS Rutiner
- HMS Mål
- HMS Erklæring

Etter en gjennomgang av innsendt dokumentasjon fremstår det som at samtlige dokumenter i hovedsak beskriver helse, miljø og sikkerhet (HMS), og ikke foretakets kvalitetssikringsrutiner og aktiv bruk av disse.

Dokumentasjon innsendt i forbindelse med klage på vedtak om sentral godkjenning, sak 22/7077

I klagesaksomgangen har foretaket som nevnt vedlagt dokumentasjon på utført kvalitetssikring i form av diverse sjekklister fra tre ulike tiltak, Fageråsen 1069, Fageråsen 805 og Myrsetervegen 96. Videre anføres det at foretaket har fremvist utbedret HMS-, og KS-system. Det er ikke vedlagt ny eller revidert rutine for vurdering og styring av innleide foretak som jobber på E-Bygg AS sin ansvarsrett

Det er på bakgrunn av det ovennevnte direktoratets vurdering at fremlagt rutine for styring av innleide foretak som jobber på deres ansvarsrett er mangelfull sett opp imot kravet som følger av SAK10 § 10-1 bokstav c med tilhørende veiledning.

Generelt om tilbaketrekking av sentral godkjenning

Tilbaketrekking av sentral godkjenning reguleres av SAK10 § 13-6, jf. pbl. § 22-2. Sentral godkjenning skal trekkes tilbake ved alvorlige eller gjentatte overtredelser av plan- og bygningsloven, når foretaket ikke lenger oppfylder kravene til kvalifikasjoner for sentral godkjenning, og når foretaket gjennom sin praksis viser at det ikke oppfylder de nødvendige kravene til pålitelighet og dugelighet, jf. SAK10 § 13-6 første ledd bokstav a, b og c. Bestemmelsen med tilhørende veiledning beskriver nærmere når vilkårene for tilbaketrekking er oppfylt.

Det bemerkes at momenter som kvalifiserer for tilbaketrekking av sentral godkjenning, også vil være et vilkår for godkjenning, og at en søknad dermed kan avslås på samme grunnlag. Foretaket må på søknadstidspunktet dokumentere at det tilfredsstillende de krav som er gitt i eller med hjemmel i pbl. jf. SAK10 §§ 13-2 første ledd, jf. 13-4 tredje ledd og pbl. §§ 22-1 og 23-3.

SAK10 § 13-6 femte ledd regulerer vilkårene for å få tilbake den sentrale godkjenningen. Etter vedtak om tilbaketrekking kan foretaket på nytt søke om sentral godkjenning, såfremt det kan dokumenteres at det er foretatt en gjennomgang av kvalitetssikringsrutiner og at nødvendige tiltak er iverksatt for å hindre gjentakelse av avvik fra krav gitt i eller med hjemmel i plan - og bygningsloven, samt at kvalitetssikringsrutinene er i bruk, jf. SAK10 § 13-6 femte ledd og tilhørende veiledning.

Vurdering av alvorlig overtredelse

Som nevnt skal sentral godkjenning for ansvarsrett trekkes tilbake ved alvorlige eller gjentatte overtredelser av plan- og bygningslovgivningen, jf. SAK10 § 13-6 første ledd bokstav a. Bestemmelsen er en «skal» - regel, som gir direktoratet plikt til å trekke tilbake godkjenningen når ett av de to nevnte alternativene foreligger, jf. Ot.prp.nr.45 (2007 -2008) s. 327. Både veiledningen til denne bestemmelsen samt SAK10 § 13-6 andre ledd og tilhørende veiledning, gir nærmere eksempler på hva som er å regne som en alvorlig overtredelse. I veiledningen til SAK10 § 13-6 andre ledd er fravær av kvalitetssikring eller svikt i kvalitetssikringen, og manglende eller mangelfulle kvalitetssikringsrutiner angitt som eksempler på alvorlige overtredelser. Det vises igjen til at momenter som kvalifiserer for tilbaketrekking av sentral godkjenning, også vil være et vilkår for godkjenning, og at en søknad dermed kan avslås på samme grunnlag.

Gjennomgangen ovenfor viser at E-Bygg AS sin kvalitetssikring av egen utførelse er mangelfull. Det samme gjelder rutinen for å styre andre foretak som foretaket knytter til seg. Det understrekes at fravær eller svikt i kvalitetssikringen, og manglende eller mangelfulle kvalitetssikringsrutiner er å anse som alvorlige overtredelser, jf. SAK10 § 13-6 første og andre ledd med tilhørende veiledninger.

Som nevnt ovenfor må foretak som har fått sin sentrale godkjenning trukket tilbake kunne dokumentere at det er foretatt en gjennomgang av kvalitetssikringsrutiner og at nødvendige tiltak er iverksatt for å hindre gjentakelse av avvik fra krav gitt i eller med hjemmel i plan - og bygningsloven, samt at kvalitetssikringsrutinene er i bruk. Med bakgrunn i forholdene som er gjennomgått ovenfor, finner ikke direktoratet grunnlag for å endre sin vurdering.

Konklusjon

På bakgrunn av det ovenfor nevnte finner direktoratet at E-Bygg AS har brutt vilkårene for sentral godkjenning ved at de ikke i tilstrekkelig grad har dokumentert egen kvalitetssikring, jf. SAK10 § 10-1 andre ledd bokstav a og b og § 13-6 første og andre ledd.

Direktoratet har etter dette kommet til at klagen ikke kan tas til følge.

Direktoratet gjør for øvrig oppmerksom på at foretaket igjen kan søke om sentral godkjenning for ansvarsrett når det kan dokumenteres at vilkårene i kapittel 10, og øvrige vilkår etter forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) av 26.03.2010 nr. 488 er oppfylt.

Oppsummering:

Direktoratet for byggkvalitet finner ikke å kunne ta klagen til følge for de påklagede godkjenningssområdene.»

**Sak 3/23 Klage på vedtak om sentral godkjenning fra
Lintho Steinmiljø AS (klagesaksnr. 22/7570.)**

Foretaket har trukket sin klage 07.02.2023. Klagesaken ble derfor ikke behandlet i møtet.

**Sak 4/23 Klage på vedtak om sentral godkjenning fra
Trepleiefirmaet Lilleby AS (klagesaksnr. 22/8168).**

Klagenemnda viser til oversendelse av saken fra direktoratet. Klagenemnda kan prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter, jf. fvl. § 34.

Vedtak:

Klagen tas ikke til følge.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. byggesaksforskriften § 13-10.

Klagenemnda er i det alt vesentlige og i resultatet enig med direktoratet. Det hitsettes fra direktoratets redegjørelse, vurdering og vedtak:

«Klagen gjelder

Klagen gjelder avslag på søknad om sentral godkjenning for følgende godkjenningsområde:

- Utførelse av landskapsutforming i tiltaksklasse 1

I klage innsendt 08.12.2022 ble vedtak av 25.11.2022 påklaget av foretaket. Klagen er rettidig, jf. forvaltningsloven § 29.

Bakgrunn

Direktoratet for byggkvalitet mottok 04.11.2022 søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett.

I vedtak datert 25.11.2022 avslo direktoratet søknaden. Følgende godkjenningsområde ble ikke innvilget:

- Utførelse av landskapsutforming i tiltaksklasse 1

Avslaget ble begrunnet med at det ikke var dokumentert tilstrekkelig relevant og dekkende praksis innenfor omsøkt godkjenningsområde, jf. byggesaksforskriften (SAK10) § 11-3, 11-3, 11-5 og 13-5 tredje ledd bokstav c med tilhørende veiledning. Foretaket hadde dermed ikke dokumentert at det hadde kvalifikasjoner som var tilpasset godkjenningsområdet det var søkt om, jf. SAK10 § 11-1 andre ledd.

Generelle opplysninger om foretaket

Trepleiefirmaet Lilleby AS har ikke hatt sentral godkjenning tidligere. Foretaket har ifølge Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret ti inntektsmottakere og ligger i Tønsberg i Vestfold og Telemark fylke. Oscar Lilleby er daglig leder. Det er ikke dokumentert utdanning tilhørende ham. Faglig leder i foretaket er Marius Rian. For Rian er det dokumentert fagbrev i anleggsgartnerfaget fra 2014.

Foretaket har sin virksomhet innen trepeleie, trefelling og annet i den forbindelse. Foretaket er i Enhetsregisteret registrert med næringskoden 01.610 Tjenester tilknyttet planteproduksjon.

Saksgang

04.11.2022 Søknad

25.11.2022 Vedtak om sentral godkjenning (Avslag)

08.12.2022 Klage på avslag arkivert hos direktoratet

12.01.2023 Brev til foretaket med forespørsel om ytterligere dokumentasjon

Foretakets anførsler

Foretaket skriver i klagen at de beklager at det ikke har blitt sendt inn tilstrekkelig informasjon og beskrivelse av de innsendte referanseprosjektene i søknadsomgangen.

Videre har foretaket i klagesaksomgangen sendt inn ytterligere dokumentasjon i forbindelse med de dokumenterte referanseprosjektene.

Det henvises for øvrig til klagen.

Vurdering

Direktoratet har vurdert klagen og funnet at den ikke kan føre frem hva gjelder sentral godkjenning for godkjenningssområdet utførelse av landskapsutforming i tiltaksklasse 1.

I henhold til SAK10 § 11-1 andre ledd og tilhørende veiledning skal foretaket i søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett dokumentere at faglig ledelse er fast ansatt i foretaket og oppfyller krav til relevant utdanning og praksis som er tilpasset det omsøkte godkjenningssområdet. Relevant utdanning og praksis for et godkjenningssområde skal som utgangspunkt være knyttet til samme person.

Utførelse av landskapsutforming i tiltaksklasse 1

Krav til utdanning

Utdanningskravet for foretak som søker sentral godkjenning for funksjonen ansvarlig utførende i tiltaksklasse 1 er fag-/svennebrev eller tilsvarende, med to års relevant praksis, jf. SAK10 §§ 11-2 og 11-3 og tilhørende veiledning. Relevant utdanning for dette godkjenningssområdet vil for eksempel være fagbrev i anleggsgartnerfaget.

Foretaket har som nevnt vist til faglig leder Marius Rian. For Rian er det dokumentert fagbrev i anleggsgartnerfaget fra 2014. Denne utdanningen oppfyller kravet til relevant utdanning på nødvendig nivå.

Utdanningskravet er dermed oppfylt.

Krav til praksis

Fagområdet landskapsutforming omfatter opparbeidelse og planering av grøntanlegg, idrettsanlegg, mindre veier og plasser, legging av dekker med belegningsstein, utførelse av forstøtninger og skråningsbeskyttelse samt natursteinsarbeider m.v., jf. SAK10 § 13-5 tredje ledd bokstav c med tilhørende veiledning.

Eksempler på utførelse av landskapsutforming i tiltaksklasse 1 kan være:

- Opparbeidelse og planering inkludert åpen overvannshåndtering av mindre grøntanlegg og idrettsanlegg, som for eksempel små parker og lekeplasser, i områder hvor håndtering av overvann er ansett å være av mindre betydning for konsekvenser for helse, miljø og sikkerhet.
- Støttemurer av for eksempel naturstein og betongstein med høyde inntil 2 meter,
- Opparbeidelse og planering av mindre veier som for eksempel gang- og sykkelveg, innkjørslr, interne veier o.l.,
- Legging av dekker med belegningsstein, grusdekker, betong og asfaltdekker for gang- og sykkelveg, innkjørslr, interne veier o.l.,
- Planering, utførelse av forstøtninger og skråningsbeskyttelse tilsvarende «vanlige forhold» i følge Vegvesenets normal N200.

Foretaket har som nevnt vist til faglig leder Marius Rian med fagbrev og må dokumentere minimum to års relevant praksis med godkjenningssområdet for å oppfylle kravet til praksislengde.

I vurderingen av foretakets praksis skal direktoratet blant annet legge vekt på om den er oppdatert, praksisens varighet og tilknytningen til godkjenningssområdet.

Referanseprosjektene må dekke det vesentligste av godkjenningssområdets faglige innhold. Det vises i denne sammenheng til Ot.prp. nr 45 (2007-2008) kap. 10.8.1, hvor det heter at det ved søknad om sentral godkjenning må dokumenteres at foretakets faglige ledelse må vise at den behersker hele bredden av arbeidsoppgaver innen det godkjenningssområdet det søker sentral godkjenning for.

Foretaket har i søknaden vist til tre referanseprosjekter i perioden 2021-2022 som tilsvarer en praksisperiode på to år. Prosjektene gjaldt risikovurdering av trær med påfølgende oppfølging i form av felling, beskjæring og opprydding i henholdsvis park, skog og på kirkegård. I klagesaksomgangen har foretaket ikke vist til flere referanseprosjekter, men har lagt ved ytterligere dokumentasjon i forbindelse med de allerede dokumenterte prosjektene.

Det fremgår av denne dokumentasjonen at foretaket har blitt forespurt om å foreta en vurdering av disse tre stedene for å få oversikt over trærne og ut ifra dette legge planer for vedlikehold og skjøtsel, samt plukke ut såkalte risikotrær. Videre har foretaket fulgt opp dette med felling, beskjæring og opprydding.

Direktoratet kan ikke se at foretaket har beskrevet eller synliggjort at de har tilstrekkelig relevant og dekkende praksis med godkjenningsområdet utførelse av landskapsutforming. Det beskrives som nevnt risikovurdering av trær samt felling, beskjæring og opprydding. Det fremgår ikke at foretaket har erfaring med eksempelvis opparbeidelse og planering av grøntanlegg, veier, innkjørsler eller lignende, overvannshåndtering, oppføring av støttemur, utførelse av forstøtninger og skråningsbeskyttelse, eller legging av dekker med belegningsstein, grusdekker, betong, asfalt eller lignende.

Direktoratet ba i brev datert 12.01.2023 om dokumentasjon på flere referanseprosjekter som dokumenterte tilstrekkelig praksis med det påklagede godkjenningsområdet. Foretaket har ikke besvart denne henvendelsen. Direktoratet kan ikke se at foretaket verken i søknaden eller i klagesaksomgangen har vist til tilstrekkelig relevant og dekkende praksis for godkjenningsområdet utførelse av landskapsutforming i tiltaksklasse 1.

Konklusjon

På bakgrunn av det ovenfor nevnte finner direktoratet at Trepleiefirmaet Lilleby AS verken i søknaden eller i klagesaksomgangen har dokumentert at det har tilstrekkelige kvalifikasjoner til å få sentral godkjenning for godkjenningsområdet utførelse av landskapsutforming i tiltaksklasse 1.

Direktoratet har etter dette kommet til at klagen ikke kan tas til følge.

Direktoratet gjør for øvrig oppmerksom på at foretaket igjen kan søke om sentral godkjenning for ansvarsrett når det kan dokumenteres at vilkårene i kapittel 11, og øvrige vilkår etter forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) av 26.03.2010 nr. 488 er oppfylt.

Oppsummering:

Direktoratet for byggkvalitet finner ikke å kunne ta klagen til følge for det påklagede godkjenningsområdet.»

**Sak 5/23 Klage på vedtak om fornyelse av sentral godkjenning fra
Atelier Grøstad Arkitektur AS (klagesaksnr. 22/7077).**

Klagenemnda viser til oversendelse av saken fra direktoratet. Klagenemnda kan prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter, jf. fvl. § 34.

Vedtak:

Klagen tas ikke til følge.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. byggesaksforskriften § 13-10.

Klagenemnda er i det alt vesentlige og i resultatet enig med direktoratet. Det hitsettes fra direktoratets redegjørelse, vurdering og vedtak:

«Klagen gjelder

Klagen gjelder avslag på søknad om fornyelse av sentral godkjenning for følgende godkjenningsområder:

- Ansvarlig søker i tiltaksklasse 3
- Prosjektering av arkitektur i tiltaksklasse 3

I klage innsendt 16.12.2022 ble vedtak av 14.12.2022 påklaget av foretaket ved Jon Grøstad. Klagen er rettidig, jf. forvaltningsloven § 29.

Bakgrunn

Direktoratet for byggkvalitet mottok 26.10.2022 søknad om fornyelse av sentral godkjenning for ansvarsrett.

I vedtak datert 14.12.2022 avslo direktoratet delvis søknaden. Følgende godkjenningsområder ble innvilget:

- Ansvarlig søker i tiltaksklasse 2
- Prosjektering av brannkonsept i tiltaksklasse 2
- Prosjektering av konstruksjonssikkerhet i tiltaksklasse 2

Følgende godkjenningsområder ble ikke innvilget:

- Ansvarlig søker i tiltaksklasse 3
- Prosjektering av arkitektur i tiltaksklasse 3

Avslaget for godkjenningsområdet ansvarlig søker ble begrunnet med at det ikke var dokumentert tilstrekkelig praksislengde, jf. byggesaksforskriften (SAK10) § 11-3. Foretaket hadde vist til at Jon Grøstad hadde fullført 10 semestre ved Arkitekthøgskolen i Oslo, men det var ikke dokumentert at denne utdanningen var fullført og bestått. Videre vurdering var derfor basert på utdanning og praksis tilhørende Øystein Grøstad, men det var imidlertid ikke dokumentert tilstrekkelig praksislengde tilhørende ham.

For godkjenningsområdet prosjektering av arkitektur i tiltaksklasse 3 var avslaget begrunnet med at det ikke var dokumentert nødvendig utdanningsnivå, jf. SAK10 §§ 11-2 og 11-3. Foretaket hadde opplyst om at det var Jon Grøstad som var faglig leder for dette området. Som nevnt ovenfor var det imidlertid ikke dokumentert nødvendig utdanningsnivå for ham.

Foretaket hadde dermed ikke dokumentert at det hadde kvalifikasjoner som var tilpasset godkjenningsområdene det var søkt om i tiltaksklasse 3, jf. SAK10 § 11-1 andre ledd. Direktoratet fant imidlertid grunnlag for å innvilge godkjenningsområdet ansvarlig søker i tiltaksklasse 2.

Generelle opplysninger om foretaket

Atelier Grøstad Arkitektur AS fikk sentral godkjenning første gang 25.11.1997. Foretaket har i flere perioder hatt sentral godkjenning for de påklagede godkjenningsområdene i tiltaksklasse 3. I perioden 10.10.2019 – 10.10.2022 hadde foretaket sentral godkjenning for følgende godkjenningsområder:

- Ansvarlig søker i tiltaksklasse 2
- Prosjektering av arkitektur i tiltaksklasse 3
- Prosjektering av brannkonsept i tiltaksklasse 2
- Prosjektering av konstruksjonssikkerhet i tiltaksklasse 2

Foretaket har ifølge Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret to inntektsmottakere og ligger i Notodden kommune i Vestfold og Telemark fylke. Jon Grøstad er daglig leder. Han har dokumentert ti fullførte semestre ved Arkitektthøgskolen i Oslo i perioden 1972-1983. Det er også dokumentert at Øystein Grøstad har mastergrad i bygg fra 2018 og bachelorgrad i bygg fra 2011.

Foretaket har sin virksomhet innen arkitektvirksomhet og annen virksomhet i den forbindelse. Byggprosjektering, prosjektstyring, byggeledelse, planlegging og administrasjon, regulering, byggeteknisk rådgivning, og annen virksomhet i forbindelse med disse virksomhetene. Entreprenørvirksomhet med eget og innleid utstyr, og annen virksomhet i den forbindelse. Delta i andre selskap av samme eller lignende art, herunder finansiering, og annen virksomhet i den forbindelse.

Foretaket er i Enhetsregisteret registrert med næringskoden 71.112 Arkitekttjenester vedrørende byggverk.

Saksgang

26.10.2022 Søknad

15.11.2022 Foreløpig svarbrev

15.11.2022 Tilsvar fra foretaket

02.12.2022 Foreløpig svarbrev

05.12.2022 Tilsvar fra foretaket

14.12.2022 Vedtak om sentral godkjenning (Delvis avslag)

16.12.2022 Klage på avslag arkivert hos direktoratet

Foretakets anførsler

Foretaket ved Jon Grøstad skriver i klagen at Jon Grøstad har fullført de normerte ti halvårsenhetene på 30 studiepoeng ved Arkitekthøgskolen i Oslo som tilsvarer 300 studiepoeng, og at han videre ble opptatt som medlem av NAL (Norske arkitekters landsforbund) i 1992. Videre informeres det om at Jon Grøstad er godkjent som faglig leder for arkitekturprosjektering i henhold til krav i NPA, senere Arkitektbedriftene.

Videre skriver foretaket at direktoratet i sin behandling av søknaden har sett helt bort ifra denne utdannelsen, og hans 40 år lange erfaring. Foretaket informerer om at Jon Grøstad har vært foretakets arkitektfaglige ansvarlige leder så lenge foretaket har eksistert. Videre anføres det at direktoratet ved forrige søknad feilaktig har lagt Vladimir Stamenkovic til grunn som faglig leder, og at direktoratet må ta utgangspunkt i foretakets tidligere godkjenninger, frem til 2016. Videre bemerker foretaket at reglene slik de var i 2016 som kjent er forlenget.

Foretaket skriver at det å bli fratatt sentral godkjenning for ansvarsrett for godkjenningsområdene ansvarlig søker i tiltaksklasse 3 og prosjektering av arkitektur i tiltaksklasse 3 er svært skadelig for foretaket. Foretaket mener at dette i praksis blir å innføre en form for tilbakevirkende kraft av en regelendring som lett kan få en grunnlovsstridig effekt. Videre anfører foretaket at det ikke foreligger forhold ved foretakets praksis som på noen måte tilsier at det er grunnlag for å trekke tilbake eller innskrenke ansvarsrett.

Videre informerer foretaket om at de har lagt ved oppdatert CV for Jon Grøstad. Foretaket skriver også i klagen at arkitekttittelen i Norge ikke tidligere var beskyttet, men at fullført utdanning/diplom eller dokumentasjon av tilsvarende kompetanse var et krav for opptak i NAL. Videre informerer foretaket om at Jon Grøstad til tross for manglende diplom ble opptatt som medlem av NAL på bakgrunn av vurdering av kvalifikasjoner og gjennomførte prosjekter. Foretaket anfører også at kriteriet for opptak på denne måten i NAL var på daværende tidspunkt et svært trangt nåløyne der kandidaten måtte dokumentere et høyt kvalifikasjonsnivå som arkitekt. Foretaket mener derfor at dette ligger innenfor begrepet «tilsvarende grad» i dagens kriterier for sentral godkjenning.

På bakgrunn av disse opplysningene ber foretaket om at direktoratet behandler de påklagede godkjenningsområdene på nytt.

Det henvises for øvrig til klagen.

Vurdering

Direktoratet har vurdert klagen og funnet at den ikke kan føre frem hva gjelder sentral godkjenning for godkjenningsområdene ansvarlig søker i tiltaksklasse 3 og prosjektering av arkitektur i tiltaksklasse 3.

I henhold til SAK10 § 11-1 andre ledd og tilhørende veiledning skal foretaket i søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett dokumentere at faglig ledelse er fast ansatt i foretaket og oppfyller krav til relevant utdanning og praksis som er tilpasset det omsøkte godkjenningsområdet. Relevant utdanning og praksis for et godkjenningsområde skal som utgangspunkt være knyttet til samme person.

Forhold knyttet til faglig ledelse

Faglig ledelse er definert som en eller flere personer i foretaket som oppfyller kravene til kvalifikasjoner i kapittel 11, og som har myndighet til å ta beslutninger av betydning for oppfyllelse av krav i plan- og bygningsloven, jf. SAK10 § 1-2 bokstav e. Den faglige ledelsen må videre ha nødvendig formell og reell innflytelse over arbeidene, i tillegg til å ha en ansettelsesprosent som sikrer at vedkommende har tilstrekkelig tid til å ivareta alle aktuelle krav, jf. SAK10 § 11-1 andre ledd med tilhørende veiledning.

Foretaket har i søknadsomgangen sendt inn en bekreftelse på ansettelsesforhold der det fremgår at Vladimir Stamenkovic har sluttet i foretaket, at Anne Solberg er partner og utfører arbeid på prosjektbasis/timesbasis, at Per Øyvind Sjørebø Gulliksen utfører arbeid på timesbasis og ikke er fast ansatt, og at Åsmund Grøstad er partner og utfører arbeid på timebasis og ikke er fast ansatt. Direktoratet finner derfor ikke grunnlag for å legge noen av de ovennevnte til grunn som faglig ledelse i foretaket.

Videre er det dokumentert at Jon Grøstad og Øystein Grøstad er fast ansatt i foretaket, begge i 100% stilling. Det fremgår av innsendt organisasjonsplan at begge to er en del av den faglige ledelsen i foretaket. Det er videre opplyst om at det er Jon Grøstad som er faglig leder for godkjenningsområdet prosjektering av arkitektur. Videre vurdering av dette godkjenningsområdet er derfor basert på denne redegjørelsen.

Ansvarlig søker i tiltaksklasse 3

Krav til utdanning

Utdanningskravet for foretak som søker sentral godkjenning for funksjonen ansvarlig søker i tiltaksklasse 3 er mastergrad eller tilsvarende, med tilhørende åtte års relevant praksis, jf. SAK10 §§ 11-2 og 11-3 og tilhørende veiledning. Relevant utdanning for dette godkjenningsområdet vil for eksempel være mastergrad i bygg eller anlegg, eller utdanning som sivilarkitekt.

Foretaket har som nevnt vist til at faglig ledelse består av Jon Grøstad og Øystein Grøstad.

For Jon Grøstad er det dokumentert at han har ti fullførte semestre ved Arkitekthøgskolen i Oslo i perioden 1972-1983. I forbindelse med foretakets søknad om sentral godkjenning i 2019 informerte Jon Grøstad i brev datert 09.10.2019 om at han ikke har gått opp til diplom og han kan således ikke fremlegge dokumentasjon på at utdanningen er fullført. Spørsmålet blir derfor om bekreftelsen på 10 godkjente semestre ved Arkitekthøgskolen er tilstrekkelig sett opp mot kravene til utdanningsnivå som følger av SAK10 §§ 11-2 og 11-3.

Ved søknad om sentral godkjenning skal utdanningsnivåene i SAK10 § 11-2 være oppfylt i henhold til de funksjonene og tiltaksklassene foretaket søker om, jf. SAK10 § 11-3. Utdanning kan dokumenteres ved å legge frem kopi av vitnemål eller kvalifikasjonsbevis, jf. SAK10 § 11-1 andre ledd med tilhørende veiledning. Direktoratet vurderer at foretaket må kunne vise til en fullført utdanning i form av vitnemål eller lignende dokumentasjon på fullført utdanning for at kravene til nødvendig utdanningsnivå skal anses oppfylt. Dette er også stadfestet av Klagenemnda for sentral godkjenning flere ganger, ref. blant annet nemndas saksnummer 142/18, 13/20, 59/20 og 26/21.

Foretaket har som nevnt dokumentert en bekreftelse på at Jon Grøstad har gjennomført og bestått ti semestre ved Arkitekthøgskolen i Oslo. Foretaket kan ikke fremlegge dokumentasjon på at utdanningen er fullført da Grøstad, ifølge opplysninger fra foretaket, ikke har gått opp til diplom. Ettersom utdanningen ikke er fullført i form av vitnemål eller lignende dokumentasjon på fullført utdanning, anses ikke kravet til nødvendig utdanningsnivå som oppfylt.

I klagen anfører foretaket som nevnt at Jon Grøstad er opptatt som medlem av NAL på bakgrunn av hans kvalifikasjoner. Foretaket skriver også at man for å få opptak på denne måten i NAL måtte dokumentere et høyt kvalifikasjonsnivå som arkitekt på daværende tidspunkt. Foretaket mener derfor at dette ligger innenfor begrepet «tilsvarende grad» i dagens kriterier for sentral godkjenning.

Når det gjelder begrepet «tilsvarende utdanning», vil direktoratet bemerke at begrepet tilsvarende er ment å ta hensyn til utenlandsk utdanning og eldre utdanning som fulgte andre reformer, jf. SAK10 § 11-3 med tilhørende veiledning. Angivelsen av studiepoeng for flere av utdanningsnivåene skal danne grunnlag for å gjøre en sammenligning på tvers av land og utdanningsinstitusjoner enklere. Utdanningen må like fullt være fullført.

Når det gjelder medlemskap i NAL vil direktoratet bemerke at medlemskap i en privat organisasjon ikke kan sidestilles med formell, relevant utdanning på tilstrekkelig nivå. Dette er også stadfestet av Klagenemnda for sentral godkjenning tidligere, ref. nemndas saksnummer 24/19, 84,19, 59/20 og 14/22. Private organisasjoner kan selv utforme egne krav for opptak, og gjøre unntak fra disse. Direktoratet må ved behandling av søknader om sentral godkjenning forholde seg til de fastsatte utdanningsnivåene som følger av SAK10 kapittel 11.

Kravet til utdanningsnivå er derfor ikke oppfylt for Jon Grøstad.

I direktoratets vedtak av 14.12.2022 ble det skrevet at vurderingen angående Grøstads utdanning ble stadfestet av Klagenemnda for sentral godkjenning i sak 19/7674. Til dette vil direktoratet bemerke at dette ikke medfører riktighet. Foretaket fikk i 2019 avslag på sin søknad om sentral godkjenning for godkjenningsområdet prosjektering av arkitektur i tiltaksklasse 3. Det ble i avslaget blant annet påpekt at det ikke var dokumentert fullført og bestått utdanning tilhørende Jon Grøstad. Foretaket påklagde vedtaket, men saken ble ikke behandlet i Klagenemnda for sentral godkjenning. Direktoratet fant grunnlag for å ta klagen til følge, og foretaket fikk innvilget godkjenningsområdet på bakgrunn av kvalifikasjoner tilhørende Vladimir Stamenkovic. Jon Grøstads utdanning var gjenstand for vurdering i saken, der direktoratet konkluderte med at hans utdanning ikke var fullført og bestått og således ikke oppfylte kravet til nødvendig utdanningsnivå.

For faglig leder Øystein Grøstad er det dokumentert mastergrad i bygg fra 2018. Denne utdanningen oppfyller kravet til relevant utdanning på nødvendig nivå for godkjenningsområdet ansvarlig søker i tiltaksklasse 3.

Utdanningskravet er dermed oppfylt for Øystein Grøstad.

Krav til praksis

I vurderingen av foretakets praksis skal direktoratet blant annet legge vekt på om den er oppdatert, praksisens varighet og tilknytningen til godkjenningsområdet. Relevant praksis vil si at den normalt er opparbeidet etter endt utdanning og bygger på det utdanningsnivået som kreves, jf. SAK10 § 11-3 første ledd med tilhørende veiledning. Videre skal relevant utdanning og praksis for et godkjenningsområde som utgangspunkt være knyttet til samme person. Ettersom utdanningskravet er oppfylt for Øystein Grødal, er det praksis tilknyttet han som vil være relevant å vurdere.

Det fremgår av innsendt dokumentasjon på fast ansettelse og CV for Øystein Grøstad at han har vært ansatt i foretaket i fast stilling fra 2018, og prosjektbasert fra 2016, som vil si at referanseprosjekter oppført som foretakets praksis fra før denne datoen ikke kan knyttes til ham.

Det nevnes også at ettersom Øystein Grødal fullførte sin utdanning i 2018, vil ikke kravet til praksis etter endt utdanning være oppfylt, da det for funksjonen ansvarlig søker i tiltaksklasse 3 må dokumenteres åtte års relevant praksis med godkjenningsområdet etter endt utdanning. Når foretakets faglige ledelse har videreutdannet seg kan direktoratet også legge vekt på praksis opparbeidet før endt utdanning. Hvert år med relevant praksis før utdanningen er avsluttet godskrives med et halvt år, jf. SAK10 § 11-3 andre ledd.

Det er dokumentert at Øystein Grødal har bachelorgrad i bygg fra 2011. Mastergraden regnes i dette tilfellet som videreutdanning, og det er derfor anledning til å legge vekt på

praksis opparbeidet i tidsrommet 2011-2018. Det presiseres at praksis fra denne perioden godskrives med ½ år for hvert hele år.

Etter en gjennomgang av søknad om fornyelse samt tidligere innsendte søknader er det vist til referanseprosjekter fra 2016-2021 som kan knyttes til Øystein Grøstad. Det er blant annet vist til et referanseprosjekt fra 2016 der foretaket hadde rollen som ansvarlig søker i forbindelse med bruksendring av kurscenter til hotell, samt tilbygg og ombygging av hotellet. Søknadsarbeidet omfattet rammesøknad og to igangsettingstillatelser, i tillegg var det mange involverte foretak og aktører både for prosjektering og utførelse. Videre er det vist til et referanseprosjekt som pågikk fra 2016-2019 der foretaket hadde rollen som ansvarlig søker i forbindelse med bruksendring fra kontor til barnehageformål. Søknadsarbeidet omfattet forhåndskonferanse, rammesøknad, dispensasjonssøknad etc. Også dette prosjektet involverte mange ulike aktører som ifølge foretaket førte til et stort koordineringsbehov. Direktoratet finner at disse prosjektene er relevant for godkjenningsområdet ansvarlig søker i tiltaksklasse 3. Det er også vist til et prosjekt fra 2021 der foretaket hadde rollen som ansvarlig søker i forbindelse med nybygg for Europris. Foretaket har selv oppgitt at dette prosjektet var i tiltaksklasse 2. Det er heller ikke tilstrekkelig beskrevet til at direktoratet kan vurdere det til tiltaksklasse 3. Direktoratet finner på bakgrunn av ovennevnte at foretaket har vist til relevant praksis for godkjenningsområdet ansvarlig søker i tiltaksklasse 3 som kan knyttes til Øystein Grøstad i perioden 2016-2019. Praksis fra 2016-2018 vektlegges som nevnt med et halvt år for hvert hele år. Etter direktoratets vurdering tilsvarer dette praksis med tiltaksklasse 3 over en periode på om lag 3 år, som ikke dokumenterer at kravet til praksislengde på minst åtte år er oppfylt.

Direktoratet bemerker at det er vist til ytterligere referanseprosjekter som kan knyttes til Jon Grøstad som omfattes av godkjenningsområdet i tiltaksklasse 3.

Som allerede nevnt vil relevant praksis imidlertid si at den bygger på den utdanningen som kreves, jf. SAK10 § 11-3. Ettersom praksis tilhørende Jon Grøstad ikke bygger på formell utdanning, vil heller ikke den tilhørende praksisen anses relevant i dette tilfellet. Praksis kan heller ikke veie opp for manglende formell utdanning.

Kravet til praksis er dermed ikke oppfylt.

Prosjektering av arkitektur i tiltaksklasse 3

Som nevnt har foretaket presisert at det er Jon Grøstad som er faglig leder for godkjenningsområdet prosjektering av arkitektur. Det vil derfor hans utdanning og praksis som vil være gjenstand for vurdering i det følgende.

Krav til utdanning

Utdanningskravet for foretak som søker sentral godkjenning for funksjonen ansvarlig prosjekterende i tiltaksklasse 3 er mastergrad eller tilsvarende, med tilhørende åtte års

relevant praksis, jf. SAK10 §§ 11-2 og 11-3 og tilhørende veiledning. Relevant utdanning for dette godkjenningsområdet vil for eksempel være utdanning som sivilarkitekt.

Det vises til vurderingen av Jon Grøstads utdanning ovenfor. Ettersom Grøstad ikke har fullført sin utdanning fra Arkitekthøgskolen anses ikke kravet til nødvendig utdanningsnivå som oppfylt.

Utdanningskravet er dermed ikke oppfylt.

Krav til praksis

Som følge av at kravet til utdanning ikke er oppfylt, er det ikke nødvendig å gå detaljert igjennom referanseprosjektene for å kunne avgjøre klagen. Direktoratet bemerker likevel kort at foretaket har vist til referanseprosjekter tilhørende Jon Grøstad som omhandler arbeider som omfattes av det påklagede godkjenningsområdet. Relevant praksis vil imidlertid si at den bygger på den utdanningen som kreves, og praksis kan ikke veie opp for manglende formell utdanning, jf. SAK10 § 11-3.

Forholdet til tidligere godkjenning

Direktoratet har merket seg at foretaket har hatt godkjenning for disse godkjenningsområdene tidligere. Sentral godkjenning fornyes dersom foretaket dokumenterer at det tilfredsstiller kravene som gjelder på fornyelsesstidspunktet. Direktoratet kan foreta en ny vurdering, men legger vekt på tidligere mottatt dokumentasjon, jf. SAK10 § 13-4 tredje ledd. Det er således ingen automatikk i at foretaket får fornyet samtlige godkjenningsområder. Det vises i den forbindelse til vurderingen av dokumentert utdanning ovenfor.

Konklusjon

På bakgrunn av det ovenfor nevnte finner direktoratet at Atelier Grøstad Arkitektur AS verken i søknaden eller i klagesaksomgangen har dokumentert at det har tilstrekkelige kvalifikasjoner til å få sentral godkjenning for godkjenningsområdene ansvarlig søker i tiltaksklasse 3 og prosjektering av arkitektur i tiltaksklasse 3.

Direktoratet har etter dette kommet til at klagen ikke kan tas til følge.

Direktoratet gjør for øvrig oppmerksom på at foretaket igjen kan søke om sentral godkjenning for ansvarsrett når det kan dokumenteres at vilkårene i kapittel 11, og øvrige vilkår etter forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) av 26.03.2010 nr. 488 er oppfylt.

Oppsummering:

Direktoratet for byggkvalitet finner ikke å kunne ta klagen til følge for de påklagede godkjenningsområdene.»

Klager har i e-post datert 08.02.2023 sendt inn kommentarer til direktoratets saksfremlegg i den aktuelle saken. Klagenemnda har tatt med disse i vurderingen, men kan ikke se at de har avgjørende betydning for resultatet i saken. Klagenemnda bemerker at det også for tiltaksklasse 2 er krav til fullført utdanning, og kan ikke se at dette kravet er oppfylt for Jon Grøstad.

**Sak 6/23 Klage på vedtak om sentral godkjenning fra
Bygg Oslo AS (klagesaksnr. 23/618).**

Foretaket har trukket sin klage via e-post 08.02.2023. Klagesaken ble derfor ikke behandlet i møtet.

Sak 7/23 Eventuelt

Neste klagenemndsmøte blir 23.05.2023 kl.09.00 - 12.00 på Teams.